

A gőzfürdőtől az édes varázslatokig

Idő és íz utazás Burgenlandban

A Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesületének tagjai szakmai programmal egybekötött kiránduláson vettek részt 2016. május 31-én Burgenlandban.

Beszámolóinkat elsősorban azért adjuk közre, mert amint megtudtuk, magyar csoportok ritkán keresik fel *Carnuntum-Petronell*, a Római Birodalom egykori Duna-parti metropoliszát. Az egynapos programban szerepelt még *Hainburg* és *Kittsee* (Köpcsény) meglátogatása is.

Carnuntum vidékén Tiberius, aki később római császár lett, i. e. 6-ban egy téli katonai táborhelyet alapított, mellyel egy későbbi jelentős, római város, a római birodalom legészakibb dunai tartománya, Pannónia fővárosának alapjait fektette le. I. sz. 41-54-ig építették ki a limes egyik legnagyobb erősségévé vált légiós tábort, mellette terült el a katonai város, melyhez egy 50 000 fős polgárváros csatlakozott. A két település a II.-IV. században élte fénykorát. A városok kiterjedését és jelentősebb objektumait jól szemlélteti a bejáratnál található makett.



1. kép A Duna-parti Carnuntum makettje a régészeti park bejáratánál

Nemcsak a római kori falmaradványok láthatók Carnuntumban, hanem minden érzékszervünkre hatva megelevenedik az egykori városlakók világa a korhűen rekonstruált épületekben. Néhány helyszínen keresztül bepillantunk a városnegyed életébe, mintha csak éppen vendégek lennénk a rómaiak nappalijában.



2. kép Könyvtárosok vendégségben egy római családnál

A teljes rekonstrukciónak köszönhetően egy középosztálybeli – a feltehetően posztókereskedő Lucius - polgárháza, egy városi villa és a nyilvános fürdő hitelesen mutatja be a római életet, és a 4. századi városi építészetet. A szakemberek a kísérleti régészetet alkalmazták minden rekonstrukció során. A régészeti parkban megnéztük a Diana templom romjait, Jupiter szentélyét, a nagy fürdő romjait, valamint a fórumot. Kellemes, hosszabb sétával az egykori amfiteátrum helyéhez is el lehet látogatni.



3. kép A villasoron

A fürdők látogatása a római életmód szerves része volt; hogy ne kelljen lemondani a luxusról, fürdőket létesítettek a birodalom legtávolabbi pontjain is. A szakemberek számára a legnagyobb kihívást a rekonstrukció során a római fürdő fűtésrendszerének kialakítása és a medencék vízellátása jelentette. Ez a projekt új utakat nyitott a régészetben, és ennek köszönhetően jelenleg a carnuntumi nyilvános fürdő az egyetlen a világon, amelyet eredeti helyén emeltek, az egykori építési technológiával - és teljesen működőképes.

Talán a legnagyobb hatást a Therme (fürdő) tette ránk, volt benne langyos levegőjű és vízű előkészítő terem (tepidarium), forró, száraz levegőjű izzasztó terem (lakonicum), hideg vizes és hideg levegőjű terem (frigidarium), valamint társalgó, masszírozó rész, továbbá szentély, és természetesen étkezési lehetőség. Végigjárva a különböző funkciójú izzasztó, hűtő egységeket, termeket valóban úgy éreztük, csak a társalgó polcairól kell leemelnünk az odakészített gyolcs törülközőt, köpenyt és a bőr sarut, és máris kezdődhet a relaxálás!



4. kép A fürdő társalgójában pihen a csoport

A carnuntumi barangolás után a festői környezetben fekvő Duna-parti Hainburg városába vezetett utunk. A két hegykúp között elhelyezkedő város küzdelmes évezredekkel élt át. A 13.

századi városfalakkal, különleges városkapukkal és bástyákkal övezett Hainburg an der Donau Európa egyik legrégebbi és legjobb állapotban fennmaradt középkori erődvárosának számít. A város fölé magasodó hegyen tekintélyes nagyságú várrom áll.



5. kép Látkép a Dunával és a hegyen magasodó várrommal

Különleges legendák övezik a hely létrejöttét: a Nibelung-ének szerint azonos azzal a Heimburc-kal, ahol Attila tartotta nászát Krimhildával. Évszázadokon keresztül keresték itt Attila sírját, később pedig Árpád fejedelem sírját. A középkorban a vár birtoklásáért komoly harcot folytattak a magyar és osztrák haderők. A honfoglaláskor magyar kézre került várat 1042-ben III. Henrik hódította vissza Aba Sámueltől. 1482-ben a fekete sereg több hónapos ostroma után Mátyás király idejében ismét magyarok birtokolták, később 1683-ban a török seregek dúlták fel. A város hatalmas falrendszere pedig abból a váltságdíjból épült, amelyet az angolok fizettek királyukért, Oroszlánszívű Richárdért. A város három épen maradt kapuja közül keleti irányba a 13. század első felében épült, masszív Ungartor-on (Magyar kapun) keresztül lehet kijutni. A 8-10 méteres falakon belül romantikus hangulatú óváros terül el, számos középkori emlékekkel. A város legrégebbi részén, az egykori fő téren áll a pellengér, melyet 1756-ban használtak utoljára.



6. Hainburg an der Donau Főtere a városházával

A városi séta után felkerestük a régi kolostorban működő Haydn Könyvtárat. A hat éves Joseph Haydnt apja sógora, Johann Mathias Franck – a városi plébániai iskola rektora és karvezetője – hozta magával Hainburgba, hogy zenei képességeit fejleszteni tudja. Az egykori kóristafiú emlékirataiból kiderül, hogy Franckéknál több verést kapott, mint ételt, de élete végéig hálás volt az iskolamesternek, aki zenei fejlődését elősegítette. Az egykori iskola falán emléktábla jelöli, hogy 1737-1740-ig itt tanult a zeneszerző.

A kb. 6000 lakosú Hainburg könyvtára a városi önkormányzat fenntartásában működő állami intézmény, előre meghatározott éves pénzügyi kerettel rendelkezik, ebből biztosítják a dokumentumok beszerzést, a működést és a rendezvények lebonyolításához szükséges összegeket.

Kérdésünkre, hogy milyen statisztikai paramétereket kell produkálniuk ahhoz, hogy a fenntartó elégedett legyen az intézmény teljesítményével, azt a választ kaptuk, hogy semmi ilyennek nem kell megfelelniük, hiszen az országban ez a könyvtár büszkélkedhet a legtöbb programmal és mindezt önkéntes alapon dolgozó kollégák közreműködésével teszi!



7. kép A könyvtár vezetője Christine Holzleitner mutatta be az intézményt

A könyvtár lehetőséget teremt az alkotó emberek számára, hogy falai között dolgozzanak. Többek között ennek köszönhető, hogy számos kép, applikáció és egyéb alkotás díszíti a belső tereket. Amint az intézmény prospektusa is hirdeti, náluk minden szükséges információt megkaphatnak az érdeklődők, de relaxálásra is kiválóan alkalmas a hely.



8. kép Haydn Könyvtár

Egy elkülönített belső térben bolhapiac található, ahol a látogatók könyvek és egyéb tárgyak között kereshetnek, és ha valamit el szeretnének vinni, becsületkasszába dobják a pénzt, amit erre szántak. Az így befolyt adományokat részben dokumentum beszerzésre fordítják, részben az önkéntes könyvtárvezető némi díjazására szolgál, mert minden könyvtári munkatárs társadalmi munkában végzi ezt a tevékenységet, minden ellenszolgáltatás nélkül. Két kolléga végzett könyvtári tanfolyamot, van aki pedagógus főállásban, vagy pénzügyi szakember, de vannak közöttük nyugdíjasok is.



9. Az önkéntes munkatársak

A szakmai program után Kittsee-be (Köpcsénybe) vezetett utunk, ahol a Hauswirth csokoládégyárban tettünk látogatást. A családi vállalkozásban működő gyárról rövid történeti összefoglaló filmet néztünk meg, majd körbevezettek bennünket az üzem egyes részein. A csokoládégyártás csak részlegesen működött, mert a két főszезon karácsony és húsvét környékére tehető. A gyár melletti boltban nemcsak kedvezményesen lehetett a gyártott termékekből vásárolni, hanem meg is kóstolhattuk az édességeket, így könnyebben eldönthettük, miből szeretnénk vásárfiát vinni.

Kissé eltelve a kóstolástól, édességekkel megrakott táskákkal szálltunk fel a buszra, egy igazán szép nap emlékével.

Mennyeiné Várszegi Judit